

Просещите циганки се движат най-често по двойки и предпочитат контактите с жените. При майката на поп Минчо Кънчев в с. Арабаджиievo "...дойдоха две циганки, та седнаха отвън на вратата и въртят майка ми на огън "Дай ми това, дай ми онова..." Майка им не може да им угоди и насити с дикиски³⁷... Видрицата е едно малко каче, с железни халки и с клуб отгоре, която може да събере пет-шест оки вода. Тая видрица носят закачена на ръката си циганките, които ходят от къща на къща, та просят. В нея събират всякакъв материал за ядене: айран, ишумик, сирене, варени тикви, хартисала гозбица и прочее и прочее каквото си изпроси, та ѝ подарят" (Кънчев 1983: 105, 230, 250, 263).

През пролетта на 1876 г., по време на подготовката на българите за въстание, властите в Османската империя използват просещи циганки за шпионска дейност: „Силното султаново правителство беше събрало цяла банда босоноги циганки, които под вид на просякини бе изпроводило по българските села да шпионират" (Стоянов 1983: 268).

След Освобождението, макар и в единични случаи, в българските градове се появяват и *мъже просяци*. В новата българска столица София „Единственото главно занимание на голяма част от циганите беше просията. За да предизвикат състрадание, повечето симулираха недъгавост – най-често се преструваха на куци или на прегърбени под тежестта на някаква болест. Когато се молеха на минувачите да ги „даруват" с някоя парица, те внасяха в гласа си нотка на болка и страдание. Особено ловки в просията бяха жените. Те помъкваша на ръцете си пеленаче – свое или чуждо – и кръстосваха града с протегнатата ръка. Най-често често се спираха пред жените, защото знаеха, че в тях ще намерят по-сигурно търсеното съчувствие". Просят и чергарстващите, и уседналите цигани, и в градовете, и в селата.

В началото на ХХ век при номадстващите цигани загунджии в Източна България жените масово просят, а нерядко и мъже отиват в градовете също да просят. Загунджийките, за да предизвикат съчувствие, се обличат в най-дрипавите си и мръсни дрехи. С дрипи скриват и главите си, така че не може да се познае дали е младо момиче или старица. Носят мръсни и стари дисаги, праметнати през рамо. Водят със себе си деца „от техните", които учат на просия. Много опитни просяци са. С тънка пръчка в ръка чукат по вратите и пъдят кучетата и децата.

Обхождат различни квартали, без да ги повтарят, за да не ги запомнят, но в същото време не пропускат улица. Някои работят на групи от пет или повече жени. Ходят от къща на къща, като правят по три-четири визити в рамките на половин-един час в една и съща къща, надявайки се да получат исканата храна. Просят от три до пет минути – за толкова ще изпълнят желанието ѝ. „Дайте ми малко парче хляб, любезна госпожо. Виж, аз съм боса и няма какво да сложа на главата си. Виж, какъв

³⁷ дикиски (от турски) – подаръци